

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ฐานะและการดำรงตำแหน่งของผู้ช่วยรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๓/๑๑๐๘๒ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจได้มีหนังสือถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ขอรื้อเกี่ยวกับ การดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีตามข้อ ๑๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๕๖ ในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. ผู้ได้รับมอบหมายให้เป็นกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงใด จะเป็น กรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐที่อยู่นอกการกำกับ ดูแลของรัฐมนตรีหรือกระทรวงนั้น ได้หรือไม่ เพียงใด

๒. ผู้ได้รับมอบหมายให้เป็นกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงใด จะเป็น กรรมการหรือที่ปรึกษาของกิจการที่รัฐถือหุ้นต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ซึ่งไม่เป็นรัฐวิสาหกิจ แต่อยู่ในการ กำกับดูแลของรัฐมนตรีหรือกระทรวงนั้น ได้หรือไม่ เพียงใด

๓. กรณีบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี และรัฐมนตรีผู้นั้น ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่กำกับดูแลหลายกระทรวง กรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีผู้นั้น จะเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจในกระทรวงภายใต้การกำกับดูแลของรอง นายกรัฐมนตรีดังกล่าว ได้หรือไม่ เพียงใด

๔. กรณีบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี และรัฐมนตรีผู้นั้น ดำรงตำแหน่งเป็นรองนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่กำกับดูแลหลายกระทรวง กรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีผู้นั้นจะเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของกิจการที่รัฐถือหุ้นต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ซึ่งไม่เป็นรัฐวิสาหกิจใน กระทรวงภายในและภายนอกการกำกับดูแลของรองนายกรัฐมนตรีดังกล่าว ได้หรือไม่ เพียงใด

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ส่งข้อหารือข้างต้นให้คณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ซึ่งตั้งตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๕๐/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๖ พิจารณา ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาและจัดทำความเห็นเสนอ นายกรัฐมนตรีในฐานะผู้รักษาการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ โดยผ่านรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เพื่อให้ความเห็นชอบ และแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบาย รัฐวิสาหกิจทราบต่อไป

รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีนี้เป็นการวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติอื่น โดยเฉพาะประเด็นว่า ผู้ช่วยรัฐมนตรีเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ จึงขอหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว โดยได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี) แล้ว เห็นว่า ในเบื้องต้นจะต้องพิจารณาว่า ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยรัฐมนตรีจะมีฐานะเป็น “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หรือ “ข้าราชการการเมือง” หรือไม่

สำหรับตำแหน่ง “ข้าราชการการเมือง” นั้น เป็นสถานะที่กำหนดให้มีขึ้นตามกฎหมาย ดังเช่น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘ หรือพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ เป็นต้น โดยตามพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่า ผู้ซึ่งจะเป็นข้าราชการการเมืองได้ต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น ๆ เช่นที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔^๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่เมื่อได้ตรวจสอบกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว ไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายใดกำหนดให้ ตำแหน่งผู้ช่วยรัฐมนตรีเป็นตำแหน่งข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยรัฐมนตรีจึงไม่มีฐานะเป็นข้าราชการการเมืองตามกฎหมาย

สำหรับกรณีที่บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งใดจะถือว่าเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) ได้เคยวินิจฉัยไว้ใน

---

^๑ มาตรา ๔ ข้าราชการการเมืองได้แก่บุคคลซึ่งรับราชการในตำแหน่งข้าราชการการเมืองดังต่อไปนี้

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รองนายกรัฐมนตรี
- (๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
- (๔) รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
- (๕) รัฐมนตรีว่าการทบวง
- (๖) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง
- (๗) รัฐมนตรีช่วยว่าการทบวง
- (๘) ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี
- (๙) ที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรี
- (๑๐) ที่ปรึกษารัฐมนตรี และที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
- (๑๑) เลขาธิการนายกรัฐมนตรี
- (๑๒) รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง
- (๑๓) โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
- (๑๔) รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
- (๑๕) เลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

บันทึก เรื่อง การดำรงตำแหน่งทางการเมืองของกรรมการและผู้บริหารรัฐวิสาหกิจ^๒ ว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่อำนาจการบริหารประเทศหรือควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน โดยรวมถึงบรรดาผู้ที่รับผิดชอบงานด้านการเมืองทั้งหมด โดยงานการเมืองนั้นจะเป็นงานที่เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายเพื่อให้ฝ่ายปกครองที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานประจำรับไปบริหารให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดนั้น ซึ่งมีความหมายกว้างกว่าคำว่า “ข้าราชการการเมือง” ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น คำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” นี้ จึงหมายถึง คณะรัฐมนตรี สมาชิกรัฐสภา และผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกันที่มีอำนาจหน้าที่ในการอำนาจการบริหารประเทศหรือควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และหากพิจารณาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ช่วยรัฐมนตรีไว้ในข้อ ๖ วรรคหนึ่ง^๓ และข้อ ๗^๔ แล้ว สารสำคัญของอำนาจหน้าที่ของผู้ช่วยรัฐมนตรี ได้แก่ การช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่

(๑๖) ประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

(๑๗) เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง

(๑๘) ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง

(๑๙) เลขานุการรัฐมนตรีว่าการทบวง

(๒๐) ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการทบวง

ข้าราชการการเมืองซึ่งมิใช่รัฐมนตรีจะมีจำนวนเท่าใด ให้เป็นไปตามอัตราในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้

^๒ บันทึก เรื่อง การดำรงตำแหน่งทางการเมืองของกรรมการและผู้บริหารรัฐวิสาหกิจ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๖๐๑/๙๐๒ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๓๕ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๓ ข้อ ๖ อำนาจหน้าที่ในฐานะคณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี

ให้คณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีประชุมอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง เพื่อพิจารณาและประเมินผลรายงานผลการดำเนินการของผู้ช่วยรัฐมนตรีในระยะเวลาที่ผ่านมาและเสนอแนะมาตรการอันเป็นประโยชน์ต่อการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีหรือของรัฐมนตรี ตลอดจนพิจารณาเรื่องอื่นๆ ตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ ข้อ ๗ อำนาจหน้าที่ในฐานะผู้ช่วยรัฐมนตรี

ผู้ช่วยรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายให้ไปประจำหรือปฏิบัติหน้าที่ในกระทรวงใดตามข้อ ๓ วรรคสอง มีอำนาจหน้าที่ในมิติต่าง ๆ ดังนี้

(๑) มิติด้านการเมือง ประสานงานระหว่างนายกรัฐมนตรีและสำนักนายกรัฐมนตรีกับรัฐมนตรี สำนักงานรัฐมนตรี และกระทรวง ในเรื่องที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมาย

(๒) มิติด้านประชาชน เป็นผู้แทนของรัฐมนตรีในการรับฟังข้อเสนอแนะ พิจารณาเรื่องร้องเรียนหรือร้องทุกข์เกี่ยวกับนโยบายหรือกิจการอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวง

(๓) มิติด้านกระทรวง เป็นผู้แทนของรัฐมนตรีในการเจรจา ร่วมเจรจาหรือหารือในเรื่องที่ไม่ก่อให้เกิดพันธะทางกฎหมายผูกมัดรัฐมนตรี กระทรวงหรือทางราชการและสามารถเข้ารับฟัง เข้าประชุมแทนหรือเข้าประชุมร่วมกับรัฐมนตรีในการประชุมต่าง ๆ ของฝ่ายบริหารได้ โดยได้รับอนุญาตจากประธานในที่

ของคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีต่าง ๆ ของกระทรวงตามที่ได้รับมอบหมาย ในการ
 อำนวยการบริหารประเทศหรือการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ดังนั้น ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่ง
 ผู้ช่วยรัฐมนตรีจึงอยู่ในความหมายของคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ตามที่คณะกรรมการ
 กฎฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) ได้เคยวินิจฉัยไว้ดังกล่าว^๕ ด้วยเช่นกัน

ในการพิจารณาประเด็นที่ขอหารือมานี้ นอกจากการวินิจฉัยว่าผู้ซึ่งดำรงตำแหน่ง
 ผู้ช่วยรัฐมนตรีมีฐานะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้ว จะต้องพิจารณาข้อกำหนดในระเบียบ
 สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๖ ควบคู่ไปกับบทบัญญัติ
 ของกฎหมายเฉพาะที่กำหนดถึงคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของการดำรงตำแหน่งใดตำแหน่ง
 หนึ่งตามกฎหมายดังกล่าวด้วย ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า แม้ข้อ ๑๑^๖ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ จะ
 กำหนดห้ามไว้เฉพาะกรณีผู้ช่วยรัฐมนตรีจะไปดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของ

ประชุมหรือที่ประชุมอื่น แล้วแต่กรณี โดยไม่นับเป็นองค์ประชุม และอาจเสนอความเห็นต่อที่ประชุมได้หาก
 ได้รับอนุญาตจากประธานในที่ประชุมหรือที่ประชุม โดยไม่มีสิทธิออกเสียงลงมติ

(๔) มิติต่างประเทศ เข้าประชุมแทนหรือเข้าประชุมร่วมกับรัฐมนตรีในการประชุมกับ
 ต่างประเทศหรือระหว่างประเทศ โดยคำนึงถึงหลักปฏิบัติระหว่างประเทศและพิธีการทูต

(๕) มิติต่างราชการ ประสานงานกับข้าราชการประจำและข้าราชการการเมืองใน
 กระทรวง เพื่อให้ภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีเป็นไป
 ด้วยความเรียบร้อย แต่จะใช้อำนาจบังคับบัญชาหรือสั่งการใด ๆ มิได้

(๖) มิติต่างสังคม ปฏิบัติหน้าที่แทนรัฐมนตรีในงานพิธีการของทางราชการหรือเอกชน
 หรืองานสังคมที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการหรือขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของ
 ไทย เพื่อประโยชน์แก่ทางราชการ

(๗) มิติต่างอื่น ๆ ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมาย โดยไม่
 ขัดต่อกฎหมาย

^๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๖ ข้อ ๑๑ วินัย

กรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต รักษาประโยชน์และ
 ความลับของทางราชการ ไม่ให้สัมภาษณ์ในเรื่องนโยบายของรัฐบาลหรือกระทรวง เว้นแต่จะได้รับมอบหมาย
 จากรัฐมนตรี ดำรงตนเหมาะสมแก่ตำแหน่งหน้าที่ ไม่ก้าวล่วงงานราชการประจำ ไม่แทรกแซงการแต่งตั้ง
 โยกย้าย และการบริหารงานบุคคล และไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่เอื้อประโยชน์ต่อตนเองหรือผู้อื่นโดยไม่ชอบด้วย
 กฎหมาย ในกรณีที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงใด ต้องไม่ดำรงตำแหน่งกรรมการ
 หรือที่ปรึกษาของวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐที่อยู่ในการกำกับดูแลของรัฐมนตรีหรือ
 กระทรวงนั้น เว้นแต่การเป็นกรรมการของทางราชการ และต้องไม่เป็นผู้สัญญา หรือมีผลประโยชน์ใด ๆ ขัดหรือ
 แย้งกับส่วนราชการ วิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐที่อยู่ในสังกัดหรือในการกำกับดูแลของ
 รัฐมนตรี หรือกระทรวงดังกล่าว

ในกรณีที่ปรากฏว่ากรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีผู้ใดฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่ง นายกรัฐมนตรีจะ
 มีคำสั่งให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งโดยดำเนินการสอบสวนหรือไม่ก็ได้

หากปรากฏว่าการฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่งอาจเข้าข่ายเป็นความผิดทางอาญาให้ส่งเรื่องให้
 พนักงานสอบสวนดำเนินคดีด้วย

รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐที่อยู่ในการกำกับดูแลของรัฐมนตรีหรือกระทรวง ซึ่งผู้ช่วยรัฐมนตรีนั้นไปประจำอยู่มิได้ก็ตาม แต่หากกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐนั้น ได้บัญญัติห้ามมิให้บุคคลซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ไปดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐดังกล่าวแล้ว เช่น มาตรา ๑๔^๗ แห่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ หรือมาตรา ๒๐^๘ แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นต้น ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยรัฐมนตรีย่อมไม่อาจเข้าดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐนั้นได้ แม้ว่ารรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐดังกล่าวจะไม่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีหรือกระทรวงซึ่งผู้ช่วยรัฐมนตรีนั้นได้รับมอบหมายให้ไปประจำอยู่ก็ตาม

ประเด็นที่สอง เห็นว่า กิจการที่รัฐถือหุ้นต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ นั้น แม้จะไม่มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจก็ตาม แต่หากปรากฏว่ารัฐมนตรีหรือกระทรวง ทบวง กรม มีอำนาจในการควบคุมหรือกำกับดูแลการบริหารจัดการกิจการเหล่านั้นแล้ว กิจการดังกล่าวย่อมถือได้ว่าอยู่ในฐานะเป็นองค์การของรัฐประเภทหนึ่ง และเมื่อข้อ ๑๑^๙ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ได้กำหนดห้ามมิให้ผู้ช่วยรัฐมนตรีไปดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาขององค์กรอื่นของรัฐที่อยู่ในการกำกับดูแลของรัฐมนตรีหรือกระทรวงซึ่งผู้ช่วยรัฐมนตรีนั้นไปประจำอยู่ ผู้ช่วยรัฐมนตรีจึงไม่อาจดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของกิจการที่มีลักษณะดังกล่าวซึ่งอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐมนตรีหรือกระทรวงซึ่งผู้ช่วยรัฐมนตรีนั้นได้รับมอบหมายให้ไปประจำอยู่ได้ อย่างไรก็ตามหากกิจการนั้นไม่เป็นกิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมหรือกำกับดูแลการบริหารจัดการของรัฐมนตรีหรือกระทรวง ทบวง กรม แล้ว ผู้ช่วยรัฐมนตรีย่อมไปดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของกิจการนั้นได้ เว้นแต่กิจการดังกล่าวมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติห้ามมิให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไปดำรงตำแหน่งกรรมการหรือที่ปรึกษาในกิจการนั้น ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยรัฐมนตรีก็ไม่อาจไปดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาในกิจการดังกล่าวได้

^๗ มาตรา ๑๔ ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ต้อง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๕) ไม่เป็นข้าราชการการเมืองหรือดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ฯลฯ

ฯลฯ

^๘ มาตรา ๒๐ ประธานกรรมการและกรรมการขององค์การมหาชนซึ่งมิใช่กรรมการโดยตำแหน่งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๖) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

ฯลฯ

ฯลฯ

^๙ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๖, ข้างต้น

ประเด็นที่สาม เห็นว่า พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๐ วรรคสองและวรรคสาม^{๑๐} ประกอบกับมาตรา ๑๑ (๒)^{๑๑} ได้บัญญัติให้รองนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการในราชการที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย ซึ่งรองนายกรัฐมนตรีอาจได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่กำกับดูแลในราชการของกระทรวงใดกระทรวงหนึ่งหรือหลายกระทรวงตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายก็ได้ และเมื่อข้อ ๑๑^{๑๒} ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ได้กำหนดไว้ว่า ห้ามมิให้ผู้ช่วยรัฐมนตรีไปดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐที่อยู่ในการกำกับดูแลของรัฐมนตรีหรือกระทรวงซึ่งผู้ช่วยรัฐมนตรีนั้นไปประจำอยู่ ดังนั้น เมื่อผู้ช่วยรัฐมนตรีคนใดได้รับมอบหมายให้ไปช่วยเหลืองานของรองนายกรัฐมนตรีแล้ว หากรองนายกรัฐมนตรีผู้นั้นได้รับมอบหมายให้กำกับดูแลราชการของกระทรวงหนึ่งกระทรวงใดหรือหลายกระทรวง ผู้ช่วยรัฐมนตรีซึ่งได้รับมอบหมายให้ช่วยเหลืองานของรองนายกรัฐมนตรีผู้นั้นย่อมไม่อาจไปดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐที่อยู่ในการกำกับดูแลของรองนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวงซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับการบริหารราชการของรองนายกรัฐมนตรีนั้น ตามนัยของข้อ ๑๑^{๑๓} ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ได้

ประเด็นที่สี่ เห็นว่า เมื่อได้ตอบปัญหาในสามประเด็นข้างต้นแล้ว จึงไม่มีความจำเป็นต้องตอบในประเด็นนี้อีก เพราะเป็นกรณีเช่นเดียวกับที่ได้ตอบมาแล้วในสามประเด็นข้างต้น

อนึ่ง แม้ว่าข้อ ๑๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๖ จะได้กำหนดห้ามไว้แต่เฉพาะมิให้ผู้ช่วยรัฐมนตรีไปดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐ ที่อยู่ในการกำกับ

^{๑๐} มาตรา ๑๐ ๑๗๑

๑๗๑

สำนักนายกรัฐมนตรีมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในสำนักนายกรัฐมนตรีให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภาหรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ โดยจะให้มีรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการก็ได้

ในกรณีที่มิทรงนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีหรือมีทั้งรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี การสั่งและการปฏิบัติราชการของรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีให้เป็นไปตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

๑๗๑

๑๗๑

^{๑๑} มาตรา ๑๑ นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑๗๑

๑๗๑

(๒) มอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีกำกับการบริหารราชการของกระทรวง หรือทบวงหนึ่งหรือหลายกระทรวงหรือทบวง

๑๗๑

๑๗๑

^{๑๒} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๖, ข้างต้น

^{๑๓} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๖, ข้างต้น

ดูแลของรัฐมนตรีหรือกระทรวงซึ่งผู้ช่วยรัฐมนตรีนั้นได้รับมอบหมายให้ไปประจำอยู่ที่นั่น และผู้ช่วยรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติหน้าที่ประจำในกระทรวงใดกระทรวงหนึ่งอาจได้รับแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐที่อยู่ในการกำกับดูแลของรัฐมนตรีหรือกระทรวงอื่นซึ่งตนมิได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ได้ แต่เมื่อพิจารณาเจตนารมณ์ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๕๖ ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าประสงค์ที่จะให้ผู้ช่วยรัฐมนตรีเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของรัฐมนตรี ดังนั้น การแต่งตั้งผู้ช่วยรัฐมนตรีให้ไปดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐ ไม่ว่าจะรัฐวิสาหกิจองค์การมหาชน หรือองค์กรอื่นของรัฐนั้นจะอยู่ในกำกับดูแลของรัฐมนตรีหรือกระทรวงที่ผู้ช่วยรัฐมนตรีนั้นได้รับมอบหมายให้ไปประจำอยู่หรือไม่ก็ตาม สมควรที่จะได้พิจารณาโดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวด้วย

ลงชื่อ พรทิพย์ จาละ
(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗